

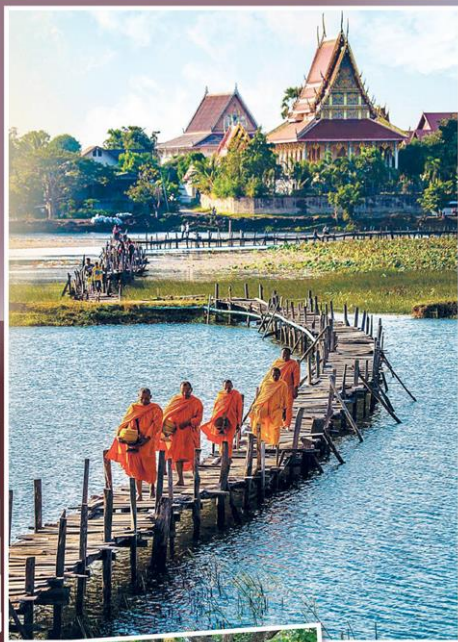

นมัสการพระธาตุนาดูน

ข้ามสะพานแกดำ

อันซีนใหม่มหาสารคาม

หน้า...24

นมัสการพระบรมธาตุนาดูน ขอพรพระยืน 'ข้ามสะพานแกดำ' อันซีนใหม่ 'มหาสารคาม'

“มหาสารคาม” หรือ “เมืองตักสิลา” ได้รับการขนานนามว่าเป็น “พุทธมณฑลอีสาน ถิ่นฐานอารยธรรม ผ้าไหมล้ำเลอค่า ตักสิลานคร” โดยตั้งอยู่จุดกึ่งกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เรียกว่า “สะดืออีสาน” เป็นแหล่งเพาะปลูกผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญและเป็นแหล่งเพาะบ่มศิลปวัฒนธรรมของชาวอีสานมาตั้งแต่บรรพกาล

นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญมานานนับร้อยปี โดยพบหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยคุปตะ และปลัดวะของอินเดียผ่านเมืองพุกามในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดี เช่น บริเวณเมืองกันทรวิชัยและเมืองนครจำปาศรี โดยพบพระยืนกันทรวิชัย พระพิมพ์ดินเผา ตลอดจนพระบรมสารีริกธาตุ ทั้งยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอมสมัยลพบุรี เช่น กู่สันตรัตน์ กู่บ้านเขว กู่บ้านแดง และกู่อื่น ๆ รวมไปถึงเทวรูปและเครื่องปั้นดินเผาของขอมที่อยู่ตามพื้นผิวดินทั่วไปในจังหวัดมหาสารคาม

ไม่เพียงเท่านั้นมหาสารคามยังเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ฯลฯ จึงได้รับการขนานนามว่า ตักสิลาแห่งอีสานและชาวไทยผู้อยู่ โดยประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธ

ศาสนา ถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีจารีตประเพณีสืบทอดสองคอนสิบสี่ ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีการไปมาหาสู่กัน ช่วยเหลือซึ่งพาทอาศัยซึ่งกันและกันตามแบบของคนอีสาน

ขณะเดียวกันก็มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน น่าศึกษา โดยมีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น พระบรมธาตุนาดูนพุทธมณฑลอีสานตั้งอยู่ที่บ้านนาดูน อำเภอนาดูน ซึ่งเป็นที่จุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์

โบราณคดีที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต เพราะบริเวณนี้ได้เคยเป็นที่ตั้งของนครจำปาศรีมาก่อน โบราณวัตถุต่าง ๆ ที่ค้นพบได้นำไปแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดขอนแก่น และที่สำคัญยิ่งก็คือการจุดพบสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุนับร้อยในถ้ำของค่า เงิน และสำริด ซึ่งสันนิษฐานว่ามีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 13-15 สมัยทวารวดี รัฐบาลจึงอนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างพระธาตุนาดูนขึ้นในเนื้อที่ 902 ไร่ บริเวณรอบ ๆ จะมีพิพิธภัณฑสถานและวัฒนธรรม สวนรุกขชาติ สวนสมุนไพร ซึ่งตกแต่งให้เป็นสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา

“พระกันทรวิชัย” พระพุทธรูปยืน หรือ วัดพระยืน หรือที่เรียกติดปากว่ากันทรวิชัย หรือพระพุทธรูปยืนมงคล จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย บนทางหลวงหมายเลข 213

ห่างจากตัวเมืองประมาณ 14 กิโลเมตร เป็นพระพุทธรูปสมัยทวารวดี สร้างขึ้นด้วยหินทรายแดง เหมือนพระพุทธรูปมิ่งเมือง กล่าวกันว่า พระพุทธรูปมิ่งเมืององค์นี้ เมื่อท้าวหมกชัย เจ้าเมืองมหาสารคามคนแรก ได้รวบรวมไพร่พลจากร้อยเอ็ดมาตั้งเมืองใหม่ได้สร้างศาลหลักเมืองและ อัญเชิญศาลเจ้าพ่อหลักเมืองมาประทับเพื่อเป็นสิริมงคลตั้งบ้านคูเมือง และให้ประชาชนทั่วไปสักการบูชา

"สะพานไม้แกดำ" อันซีนแห่งใหม่ของมหาสารคาม ตั้งอยู่บ้านแกดำ อำเภอกันทรวิชัย ตามคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน ชาวบ้านได้ร่วมแรงร่วมใจก่อสร้างขึ้นมาในราว พ.ศ. 2507 ใช้ข้ามหนองแกดำ เชื่อมระหว่าง 15 หมู่บ้านซึ่งคดเคี้ยวมีความยาว 20 เมตร กว้าง 4 เมตร ชาวบ้านสร้างขึ้นมาเพื่อใช้สัญจรไปมา แต่ก็ยังไม่แล้วเสร็จดี ลักษณะของสะพานจะใช้ไม้เป็นถาวรไว้เท่านั้นและมีการคดเคี้ยวไปตามความคดของน้ำในหนอง ในปีนี้เองที่มีการได้สร้างสะพานทั้งหมด

ใหม่ ซึ่งมีความยาว 453.5 เมตร กว้าง 1 เมตร ประโยชน์ที่เพิ่มเข้ามาคือเพื่อให้นักเรียนเดินทางไปเรียนในตอนเช้าและกลับในตอนเย็น และนักท่องเที่ยวแห่กันมาถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

"วนอุทยานโกสัมพี" อ.โกสุมพิสัย ลักษณะเป็นสวนป่ามีต้นไม้กว่า 3,618 ชนิด เช่น ต้นยางใหญ่ ต้นตะแบก ต้นกระทุงและมีหนองน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของนกต่าง ๆ และลิงแสมสีทองจำนวน 800 ตัว ซึ่งลิงแสมสีทองเป็นพันธุ์ที่หายาก นอกจากนี้ยังมีจุดที่น่าสนใจในวนอุทยานเช่น แก่งดาออยู่ในลำชีซึ่งจะเห็นเฉพาะช่วงหน้าแล้งหินดินดานจะโผล่ มีน้ำไหลกระทบหินดินดานเป็นฟองคลื่นขาวสะอาดสวยงามขึ้นมาให้นักท่องเที่ยวได้ลงไปเล่นได้ วนอุทยานโกสัมพีตั้งอยู่ที่ตำบลหัวขวาง ริมฝั่งแม่น้ำชี และมีลานข่อยที่ตกแต่งเป็นรูปต่าง ๆ.

สุดขอตประเพณี

มกราคม ประเพณีบุญเบิกฟ้า จัดทุกวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 9 วัน 9 คืน ที่สนามหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม

กุมภาพันธ์ งานนมัสการพระบรมธาตุนาดูน จัดขึ้นช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ระหว่างวันที่ 20-28 กุมภาพันธ์ของทุกปี

เมษายน งานประเพณีบุญพาล้างวันถึง วันที่ 2 เมษายนของทุกปี ณ ที่วนอุทยานโกสัมพี อ.โกสุมพิสัย

มิถุนายน ประเพณีบุญซำอะ จัดขึ้นระหว่างช่วงวันที่ 11-12 มิถุนายน หรืออยู่ในช่วงของเดือน 7 ของทุกปี

สิงหาคม สืบสานประเพณีมรดกสงกรานต์กวาดผู้สร้างเมืองมหาสารคาม วันที่ 22 สิงหาคมของทุกปี

ธันวาคม งานออนซอนกองยาวาววปีของดีพื้นบ้าน จัดระหว่างวันที่ 24-26 ธันวาคม ของทุกปี ณ สนามที่ว่าการอำเภอวาปีปทุม

ผู้ว่าฯพาเที่ยว

นายโชคชัย เดช

อมรธัญ ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม เปิดเผยว่า จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่กึ่งกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งไม่มีภูเขา มีแม่น้ำชีไหลผ่านจังหวัดมหาสารคาม

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ 90 และยังมีดีหลักประเพณีของชาวอีสานมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารคุณภาพ ศูนย์บริการทางการศึกษาและวัฒนธรรม ประเพณี

“นอกจากนี้ยังส่งเสริมด้านการลงทุน และการท่องเที่ยว และวัฒนธรรม รวมทั้งการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับให้เป็นศูนย์กลางบริการทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ในด้านการท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคามมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธคือ พระบรมธาตุนาตุน พระพุทธรูปยืนมงคล หรือพระกัณทรวิชัย วัดป่าเกาะแก้ง วัดป่าวังน้ำเย็น และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อาทิ อ่างเก็บน้ำแก่งเลิงจาน หนองบัว วนอุทยานโกสัมพี สะพานไม้แกดำ รวมทั้งมีสินค้าโอท็อปจากฝีมือชาวบ้าน อาทิ หมูบ้านหัตถกรรมทอผ้าไหมสร้อยดอกหมากให้เลือกซื้อของฝากกันอย่างจุใจ”.

เรื่องกิน เรื่องใหญ่

มาถึงจังหวัดมหาสารคามถิ่นอีสานต้องลิ้มรสอาหารเลิศรส “ไก่จวงตักลิลาพื้นบ้าน” นายชัชวาล ประเสริฐ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการปศุสัตว์ เขต 4 กล่าวว่า “ร้านตี๋ซ้อป” ตั้งอยู่ในศูนย์วิจัยและพัฒนาปศุสัตว์เขต 4 ต.แวงนาง อ.เมือง จำหน่ายไก่จวงแบรนด์ตักลิลาที่ได้มาตรฐานจากฟาร์มและจากโรงเชือด มีไก่จวงแซ่แซ็ง และอาหารไก่จวงอร่อย เช่น ลาบไก่จวง ก๋วยเตี๋ยวไก่จวง ตุ้นไก่จวง ไก่จวงรมควัน ไก่จวงมะนาว

นางอุทัยวรรณ สีธรรา หรือจ๊อด เจ้าของ เล่าว่า เปิดร้านมาได้ 10 ปีแล้ว ปัจจุบันมี 2 สาขา แลวหน้ามหาวิทยาลัยมหาสารคาม และที่บ้านดินดำ ต.แก้ง อ.เมือง โดยสืบทอดการทำอาหารจากบรรพบุรุษปู่ย่า ตายาย อาหารที่ขึ้นชื่อ คือ ล้มตำ

ตำแหน่ง อาจารย์ ไร่ต้มยางมะตูม ปลาไหลเผา เกล็ด และต้มแซ่บกระดูก ใครได้ลิ้มรสแล้ว จะติดใจเนื่องจากต้องต้มโดยใช้เตาถ่านจะทำให้ให้น้ำต้มชุกกลมกล่อม

“ร้านบายสติกไถ่จวง” นาย ธเนศ ดวงโพธิ์พิมพ์ เจ้าของร้านบายสติก เล่าว่า ร้านตั้งอยู่ถนนริมคลองสมถวิล อ.เมือง อาหารรสเด็ด คือ ลาบไถ่จวง ไถ่จวงผัด พริกไทยดำ ไถ่จวงทอด ข้าวต้มไถ่จวง ไถ่จวงอบ น้ำมันรสดีใหม่และสะอาด

แซ่บที่ **“แพกลางน้ำ”** ร้านอาหารญ้อญูไทย กับอาหารอีสานต้นตำหรับ **นายสมศักดิ์ ดาวเสก** เจ้าของร้าน เล่าว่า เปิดร้านมาได้ 19 ปีแล้ว ซึ่งเป็นร้านอาหารญ้อญูไทย เนื่องจากชาวอำเภอ

กันทรวิชัยพื้นเพดั้งเดิมเป็นชาวไทญ้อ ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 165 หมู่ 1 ต.ท่าขอนยาง อ.กันทรวิชัย ทางเข้ามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เน้นวัตถุดิบบ้าน ผักปลอดสารพิษปลูกเอง หรือผักโครงการหลวง อาหารที่ขึ้นชื่อ อ่อมห้วย (ต้นตำหรับ) ตำญ้อญูไทย หม่อมปลาอินทรียี่ ไก่บ้านทอด ปลาช่อนลุยสวน ห่อหมกปลาตอง ปลาไหล ตะโคร์กรอบ ต้มยำพวงไฉ่

“ร้านริ้นรัมย์” จุดศูนย์รวมนิสิตนักศึกษา อาจารย์ ยามว่างสุดฮิตแบบเบา ๆ ที่ทุกคนผ่านไปผ่านมาต้องแวะ **นายธีรวัฒน์ บุ่งสุด** เจ้าของร้าน เล่าว่า ชอบเปิดร้านขายเครื่องดื่ม และอยากให้ลูกค้าประทับใจ จึงต้องใส่ใจทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัยให้กับลูกค้า

ร้านเป็นซุ้มและมีที่นั่งมุมน่ารักให้กับลูกค้า ซึ่งตั้งอยู่ข้างศูนย์นวัตกรรมหมอนใหม่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีนิสิตนักศึกษาแวะมาซื้อตลอดทั้งวัน มีเครื่องดื่ม เช่น กาแฟเย็น กาแฟร้อนพร้อมน้ำชาร้อน ๆ ชาเขียว ชาเนมเย็น น้ำดื่มเพื่อสุขภาพ กระเจี๊ยบ ชาสมุนไพร แก้วอวย ของทานเล่น เช่น ขนมจีบ ลูกชิ้น ขนมปังญวน ฯลฯ

“ร้านครัวต้นเครื่อง” เน้นวัตถุดิบสดและปลอดสารพิษ อาหารเพื่อสุขภาพ **นางเอมอร เอี่ยมวิจิตร** เจ้าของร้านเปิดเผยว่า เป็นต้นตำรับอาหารเพื่อสุขภาพ วัตถุดิบทุกชิ้นสด ใช้ผักปลอดสารพิษจากโครงการหลวง ไม่ใส่ผงชูรส น้ำพริกตำเอง อาหารขึ้นชื่อ ปลาอินทรียี่ หมูอบซอส ปลาอินทรียี่ทอดน้ำปลา ทอดมันปลาอินทรียี่ แกงป่าเห็ดโคน นมจืดน้ำยาปู สดักปลาอินทรียี่ อาหารทะเล ไปซื้อเองสด ๆ วันต่อวัน.

ทอดดี 'สารคาม' ไหมสร้อยดอกหมาก

เสียดนักนแพง เก็ชนแก้วแม่พูลศรี

ขนมเทียนแก้วแม่พูลศรี" โอท็อปหนึ่งเดียวของมหาสารคามที่ค้นจากจังหวัดข้างเคียงถึงกับต้องขับรถข้ามมาซื้อไปรับประทานเพราะคิดจากรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ นางพูลศรี รอบวงศ์จันทร์ เจ้าของสูตรลับที่ใครต่อใครติดใจ กล่าวไว้ว่า สมัยก่อนจะทำเฉพาะเวลามีงานเทศกาล งานประเพณี งานทางศาสนา หรือการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เท่านั้น เมื่อไปทำบุญก็นำไปฝากญาติโยมด้วยนอกจากจะถวายพระ จนเริ่มมีคนติดใจในรสชาติและสั่งทำตามที่ลูกค้าต้องการ บางส่วนก็นำไปขายที่ตลาดจนได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ถึงกับต้องว่าจ้างแรงงาน รวมทั้งเพิ่มยอดในการผลิตขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันมีสมาชิกช่วยทำขนมเทียนแก้วजूอยู่ 15 คน ทำหน้าที่แตกต่างกันไปแต่สามารถทำแทนได้หากขาดใครคนใดคนหนึ่งไป

ขนมเทียนแก้วเป็นไส้เค็ม แป้งใสมองเห็นไส้ตัวเขียวขนาดพอดีคำ ห่อด้วยใบตอง บรรจุใส่ตะลอมที่สวยงาม ขนมเทียนแก้วที่ห่อแล้วยังไม่ถึงสามารถเก็บเข้าตู้เย็นได้นาน 2-3 สัปดาห์ ส่วนขนมเทียนที่นึ่งแล้วเข้าตู้เย็นเก็บรักษาได้นาน 1 สัปดาห์ และในอุณหภูมิปกติ 2 วัน นอกจากจำหน่ายตรงหน้า

ลายสร้อยดอกหมาก เป็นผ้าลายเอกลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคามที่สืบทอดกันมาช้านาน ด้วยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษตามแบบผ้าลายโบราณดั้งเดิมของถิ่นอีสานที่เกือบจะสูญหายไป ด้วยความที่ลายผ้ามีความละเอียดและใช้ระยะเวลาในการทอมาก ผู้ทอต้องมีความอดทน ความรู้ และความชำนาญ เส้นไหมที่นำมาใช้จะต้องเส้นเล็ก มีความสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความสวยงามและทันต่อความต้องการของตลาด จึงมีการพัฒนาทักษะฝีมือ มีการรวมกลุ่มของสมาชิกที่เข้มแข็ง โดยปัจจุบันมีสมาชิกในกลุ่ม 15 ราย สร้างรายได้ให้แต่ละคนเดือนละประมาณ 4,000-5,000 บาท

บ้านแล้ว ยังมีการนำไปจำหน่ายตามสำนักงาน หน่วยงานราชการ พร้อมมีบริการรับส่งโดยเฉพาะวันศุกร์-อาทิตย์ และช่วงเทศกาลต่าง ๆ "ผ้าไหมสร้อยดอกหมาก" นางเบ็ญจพร เรืองเดช ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านกุดรัง (ทอผ้าไหม) บ้านกุดรัง เล่าว่า ผ้าไหม

"ขนมกะหรี่ปั๊ป" อ.กุดรัง มีนางสมจิตร รัตน์รองใต้ เป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านนาโพธิ์ จากจุดเริ่มต้นที่รวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพและรายได้เสริม โดยนอกจากจะร่วมออกงานแสดงสินค้าต่าง ๆ แล้ว ยังส่งขายตามร้านค้าชุมชน หน่วยงานราชการ และส่งขายถึงต่างประเทศ กะหรี่ปั๊ปบ้านนาโพธิ์ อ.กุดรัง ผ่าน อย. รับประกันด้านอาหาร มีเครื่องหมายการค้า ทะเบียนพาณิชย์ ทะเบียนวิสาหกิจชุมชนครบถ้วน อีกทั้งยังได้รับการรับรองให้เป็นสินค้าโอท็อประดับ 4 ดาว เคล็ดลับของการทำขนมกะหรี่ปั๊ปให้อร่อย คือทอดในน้ำมันใหม่ โดยไม่มีการทอดซ้ำ ซึ่งทำให้กะหรี่ปั๊ปมีรสชาติอร่อย และมีกลิ่นหอมของไส้ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีขนมโบราณ เช่น ดอกจอก และถั่วตัดที่สะอาด รสชาติกลมกล่อมอีกด้วย.

กิริยา ทากแก้ว

'เลือกกักข้านแพ่ง'

ชุมชนแพ่งเป็นชุมชนใหญ่ที่มีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน แห่งอำเภอโกสุมพิสัย ทุกครัวเรือนมีอาชีพทอเลือกกมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนับรวมได้ราว 100 ปีแล้ว ส่วนใหญ่ทอเลือกเพื่อใช้ในครัวเรือนสำหรับแลกเปลี่ยนกับสิ่งของเครื่องใช้ ภายในหมู่บ้านใกล้เคียง โดยเริ่มต้นทอจากต้นกกสามเหลี่ยม (ต้นผือ) ต่อมาได้มีการจัดตั้งอาชีพในรูปแบบคณะกรรมการกลุ่มอาชีพทอเลือกกบ้านแพ่ง จนถึงปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของบ้านแพ่งได้ปรับปรุงให้มีความทันสมัยในเรื่องของรูปแบบและลวดลาย ทำให้บ้านแพ่งกลายเป็นหมู่บ้านโอท็อปที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันดีในด้านการผลิตเลือกกทั้งในและต่างประเทศ

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชุมชนกลายเป็นแหล่งศึกษาดูงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งปัจจุบันได้มีการแปรรูปจากเลือกกหลากหลายชนิด เช่น เสื้อ ที่นอนบุฟองน้ำ ที่รองจาน รองแก้ว แจกัน กระเป๋า ตะกร้าอเนกประสงค์ ที่นอนญี่ปุ่น เบาะรองนั่งบุฟองน้ำ มีราคาตั้งแต่ 50-200 บาท ส่งออกไปขายไกลถึงประเทศกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ และวางจำหน่ายที่ปั้มน้ำมัน ปตท. เจเจมอลล์ และเมืองทองธานี.